

Brev till Medlemmarna i Heidenstamsällskapet, mars 2022 (4 sidor)

Heidenstams författarskap och person intresserar oss medlemmar i Heidenstamsällskapet.

Vi är inget stort litterärt sällskap men vi är livaktiga eller vad sägs om följande program som styrelsen planerar att genomföra under verksamhetsåret 2022:

Dag i vecka 20	Heidenstamsällskapets Övraliddag
11 alt 10 juni	Vandring i Heidenstams fotspår (Nässja, Örberga och Örgården)
6 juli	Sommarmöte (föreläsning) och årsmöte (plats beslutas senare)
17 augusti	Vernerdagen i Olshammar (musik i kyrkan med texter av Heidenstam))

Programmet diskuteras slutligt på styrelsemöte den 28 februari, ändringar kan komma att ske. Se senare detaljprogram som kommer att läggas ut på hemsidan under fliken Program samt skickas med e-post och med postbrev till medlemmar utan e-postadress.

Vi kommer under aktiviteterna att träffas och utbyta tankar om vad vi ser och hör. Vi får lära nytt och vi får ta del av Heidenstams verk. Årets program är verkligen allsidigt och i linje med sällskapets programtraditioner.

Lite Heidenstamiana finns det plats för i brevet, så här inledningsvis:

Det är mer än 80 år sedan Heidenstam avled. För några år sedan avled fru Ingrid Karlsson i Stockholm. Ingrid var född i Aspa och blev över 95 år gammal. När hon var barn var hennes far privatchaufför till Otto Heijne som var disponent för Munksjö AB. Heijne bodde i Aspa herrgård under delar av 1930-talet och använde senare herrgården som sin fritidsbostad. I samband med och efter renoveringen av Munksjöns privata kyrka i Olshammar, (Birgittakyrkan, Olshammars

kyrka), träffades Heijne och Heidenstam vid flera tillfällen och även senare. Julkort utbyttes.

Vid ett besök av Heidenstam på Aspa herrgård serverades lunch i trädgården. Ingrid och andra barn, som var bosatta inom bruksområdet, smög i buskarna och intill trädgårdsmurarna. Det var spännande att titta på sällskapet som rörde sig vid och omkring lunchborden. Ingrid har berättat för mig hur ståtlig Heidenstam såg ut när han, som medelpunkt bland gästerna, gick omkring i trädgården där han i sin barn- och ungdom hade varit så många gånger. Mest förvånade sig Ingrid över att Heidenstam hade på sig en mörk vinteröverrock. Det var en varm sommardag.

Numera läser vi om Heidenstams person. Kan det fortfarande finnas någon person i livet som minns och kan berätta om egna sammanträffanden med honom?

I Per I. Gedins biografi *Verner von Heidenstam Ett liv* kan vi läsa om personen och hans verk, ja om Heidenstams hela liv. Det kan vara svårt att sluta läsa när man har börjat. Det gäller även när man läser boken för andra eller tredje gången. Läser vi dessutom Fredrik Bööks biografi om Heidenstam, som innehåller många litteraturkritiska tolkningar av Heidenstam verk, känner vi oss lyckligt lottade, vi Heidenstamvänner. Det finns ytterligare intresseväckande biografier och biografiliknande böcker som kompletterar bilden av Heidenstam, se under fliken Verk på vår hemsida. Använd även länken till Litteraturbanken.

Den som är särskilt intresserad av Heidenstams böcker, utgivningsår, upplagor och utformning finner uppgifterna i Allan Ranius bibliografi *Verner von Heidenstam*. Ranius är medlem i vårt sällskap. Jag har skrivit om den bibliografen tidigare då den är så värdefull för Heidenstamsamlaren, men dessvärre svåråtkomlig.

Heidenstams egen boksamling finns på Övralid.

I boken *Övralidbiblioteket, Ny reviderad version, 2017*, har Allan Ranius presenterat ytterligare en för boksamlaren intressant och värdefull bok, en bok som också bör intressera läsare som tycker om Övralid och gärna besöker Övralid och ser sig om i det vackra biblioteket med den vidunderligt vackra utsikten mot Vättern.

Ranius skriver om Övralidbiblioteket utifrån sina stora kunskaper om personen Heidenstam och hans verk. Boken innehåller uppgifter om böckerna i biblioteket på Övralid, liksom uppgifter om böckerna från Olshammar, Stockholm och Naddö samt uppställningen av böckerna i biblioteket, katalogisering, bokförvärv, exlibris och bindning, gallring, utlån och gåvor, böcker ämnesvis, dedikationer och mycket annat.

Beträffande "uppordningen" av böckerna på Övralid skriver Ranius om Martin A. Ohlssons katalogisering, Fredrik Bööks arbete, värderingen av böckerna och även om Ranius eget arbete under åren 2005–2006, att på uppdrag av Övralidstiftelsen inventera biblioteket. I sanning en spännande arbetsuppgift för en bibliotekarie.

I ett kapitel tar Ranius upp Heidenstams läsning, läsattityd, ungdomsläsning, läsning av aktuella böcker, böcker om filosofi, lyrik, romaner, frivol litteratur, historia, samhällsfrågor, tidningar och tidskrifter, studier och forskning, förstrykningar och påverkan och mycket annat. Till detta kapitel, beträffande avsnittet om Heidenstams "beläsenhet", vill jag dock återkomma i annat sammanhang. Här finns avgjort olika uppfattningar att diskutera och ta ställning till.

Vilka böcker av Heidenstam innehade hans vänner och bekanta? Jag har nyligen under februari sett några av Heidenstams titlar som ingick i prins Eugens och Ernest Thiels boksamlingar.

Ett kapitel i Ranius bok *Övralidbiblioteket* rör Heidenstams dedikationer. Enligt Ranius finns det på Waldemarsudde på Djurgården i Stockholm 20 titlar med två dedikationer av Heidenstam. Ranius skriver bland annat så här:

"I prins Eugens bibliotek på Waldemarsudde finns 20 Heidenstamtitlar, varav två med dedikationer. Heidenstam, som tilltalade prinsen Eders kungliga höghet, lär vid livligt tankeutbyte ha sagt du. I *Heliga Birgittas pilgrimsfärd* (1901) står "Prins Eugen värdsamt från Verner von Heidenstam" och i *Nya dikter* (1915) "Hans kungl. Höghet prins Eugen med värdsamma hälsningar från Verner von Heidenstam":

Prins Eugens böcker finns på Waldemarsudde bakom skyddande glas i en bokhylla. Upptäckte *Sista dikter*, *Dikter*, *Nya Dikter*, *Sista dikter*, *Dagar och händelser*,

Reseskizzer, Heliga Birgittas pilgrimsfärd, Hans Alienus och Karolinerna. Ett begränsat urval. Förmodligen finns det fler titlar av Heidenstam, kanske skymda i bokhyllan eller förrådsställda. Ranius nämner ju att det finns 20 titlar.

På Thielska galleriet på Djurgården i Stockholm finns Ernest Thiels Heidenstamböcker. Böckerna står uppställda i en låg bokhylla med glasdörrar i ett av utställningsrummen. Där finns *Heidenstams samlade skrifter* i vackra skinnband, *Folkungaträdet*, *Klassicitet och germanism*, *Dikter* och, förstås, den fina och den eftertraktade *Skissboken*.

Ranius skriver inte särskilt om böckerna på Thielska galleriet men lämnar följande närliggande uppgift:

”1997 köpte Linköpings stiftsbibliotek åtta Heidenstamböcker i vackra Hedbergsband med Anna Thiels exlibris. I *Dagar och händelser* (1909) har författaren antecknat: ”Anna Thiel från gamla vännen förf. Naddö d. 6/7 1909” Heidenstam togs hennes parti vid skilsmässan från Ernest Thiel. ”Jag är intelligent nog att kunna känna deltagande även för mina ’fiender’ ” skrev han till Karl Otto Bonnier i april 1905”.

Visst tänker man på Heidenstams välkända dikt till August Strindberg år 1899, skriven i samband med Strindbergs 50-årsdag?

Bästa hälsningar från ordföranden

